

DZIURAWY (46) *ai*

dziurawy (44), **dziurawy** (1), **durawy** (1); dziurawy *GórnTroas*; durawy *BierRozm.*

a jasne; w dziurawy o *pochylone*.

sg m N dziurawy (11). ◇ G dziuraw(e)go (2). ◇ A dziurawy (1). ◇ I dziuraw(e)m (1). ◇ L dziurawym (2). ◇ f N dziurawą (8). ◇ G dziuraw(e)j (1). ◇ A dziurawą (2). ◇ I dziurawą (4). ◇ n N dziuraw(e) (1). ◇ A dziuraw(e) (1). ◇ L dziurawym (1). ◇ pl N subst dziurawé (4); -é (1), -(e) (3). ◇ G dziurawych (1). ◇ A subst dziurawé (4); -é (1), -(e) (3). ◇ I dziuraw(e)mi (1). ◇ L dziurawych (1).

Sł stp, Cn notuje, *Linde XVI – XVIII w.*

1. *Mający dziurę albo dziury, otwory powstałe wskutek uszkodzenia lub specjalnie zrobione; uszkodzony, ciekący, nieszczelny, podarty; foraminosus Calep, Cn; fistulosus Mącz; multiformus, perforatus, pertusus, rimosus Cn (33) : BierRozm 22; Item v krziwonofky Miżką Czenowa dzyurawa polzczie vkradla LibMal 1546/115v; WyprKr 107v; [Ioas] miásto Ieruzálem wzyął/ potłukłzy muru łokci 400 [...] Takież miásto Ieruzálem dzyuráwe widząc/ znowili sie nań pod przylięgą łtárfzy iego. BielKron 87v, 171v, 452v; Pertusus, Dziuráwy/ przetłuczony. Mącz, 469a, 120d, 469a; Skothowy gnoy Máiowy vfufz/ á w gárnieć na ogień włoż/ przykryy pokrywką dźiuráwą SienLek 93v, 76, 82v; WisznTr 23; Foraminosus – Dziurawy. Calep 431a; KlonFlis Cv; KlonWor 41 [2 r.].*

W porównaniach (4): A ták złość á przewrotność oná/ łzczyrość fláchetną ná tym łwiecie ták zátłumiłá/ że práwie zátłonęłá iáko dziuráwa łódz na głębokich wodach. *RejZwierc* 78, 68 [2 r.]; *CzechEp* 115.

Przysłowie: Páni gniewliwa/ dym/ y panewká dźiuráwa/ tá troia rzecz ieft łkázá domoúa. *March*¹ A4v [*idem*] *March*³ V4v.

Chociai názbyt włzytkiego/ by ná tym przeštáło/ Iáko w worze dzyuráwym zázwdy przedfię máło *RejWiz* 14.

Wyrażenia: peryfr. »dziurawy płot« = *dyby* (1): Często w drewniáney sieci y w dźiuráwym płoćie V więźnie Więć nieborak/ y bywa w kłopoćie. *KlonWor* 38.

»ząb dziurawy« (1): Oley z cegły wyciąga bol z zębu dźiuráwego *SienLek* 77.

W przen (6) : Ano to łnac niełpora robotá Gdy dźiuráwe wonem płoćie wrotá *RejRozpr* K3: *KrowObr* 60v; Bo dwie złości wczynił lud moy/ mnie opuścili zrzodło wod żywych/ kopáiąc obie łtudziánki/ łtudzianki dźiuráwe [*cisternas fractas*] ktore nie zátzymawáią wod. *BudBib Ier* 2/13.

Zwrot: »kłaść do dziurawego miecha« = *tracić, trwonić* (1): będzęćie fię wbięrać á iednák fię nie zágzreiećie/ á ten co weźmie naiem fwoy/ kłaść gi będzie do dźiuráwego miechá [*in sacco pertuso*]. *BibRadz Agg* 1/6.

Wyrażenia: »beczka dziurawa« o *nienasyceńiu, łakomstwie* (1): [*Wenus*] beczká ieft dźiuráwa: *Kłamliwa, łakoma* ieft *CiekPotr* 17.

»dziurawy miech« (1): *BibRadz Agg* 1/6 *cf* *Zwrot*.

»naczynie dziurawe« (1): Nápomina nas ábyłmy pilnowáli náuki y záchowywáli ią/ żebychmy nie byli iáko naczynia dźiuráwe/ ktore nie mogą nie zátzymać w łobie *BibRadz II* 120v *margin*.

Przen: *Słaby, nadwątłony* (1) :

Wyrażenia: »przyjaźń dziurawa« (1): Gdzie fię myśli niezgodzą/ tám przyjaźń dźiuráwa. *KochFr* 75.

[»nadzieja dziurawa«: Ale gdy Kázimierzá Polacy koronowáli/ [Michajło] widząc iż nádzieiá dziuráwa/ vdał fię w pokorę/ [...] vpadłzy Krolowi Kazimierzowi v nog prosił o zwrocenie oyczyzny *StryjKron* 610.]

2. *Pusty, próżny wewnątrz, wydrążony; jamisty, gąbczasty, porowaty; fistulosus, pumicosus, spongiosus Mącz (13)* : Pleśniwy [koń] fie też śkurczył y sierść na nim wftála/ Iákoż tá marna sieczká dzyuráwa náftála. *RejWiz* 92; *Fistulosus, Wydrożony/ Wywierciány/ Czczy/ To yełt/ Co wiele rur/ y dziur w tobie ma/ Dziuráwy. Mącz* 129a; w dźioráwych śkálách *Echo żyie/ Oddáiąc końcé łów/ á przodki kryie GórnTroas* 13; *KlonWor* 21.

Wyrażenia: »dziurawy by gębka« (1): *Spongiosus, Dziuráwy/ rzadki by gębka. Mącz* 410c.

»dziurawy kamień« (1): *Strigil vel strigilis huius strigilis Grzebło/ też dziuráwy á purcháty kámień/ ktorego w láźni do wycieránia nog vzywáją. Mącz* 420d.

»pyszczalka dziurawa« (1): vczyniwłzy piščzalkę dziurawą/ wlož ieden koniec w dziurę onego garnca *FalZioł* V 26v.

»dziurawy jako u trzciny« (1): [*trzcina cukrowa*] wyroście przez látho wyłoko ná kftałt iáko trzciná álbo rogoz iedno iż weśrzodek nie ták dziuráwy iáko v trzciny *BielKron* 276v.

»sadzeli dziurawy« (2): Ale ładzele dźiuráwe ktore łáćinnicy/ fiłtułę/ zowá/ niemogá ich Polacy włáfniey zwáć/ iedno wrzody álbo ładzele czczé *SienLek* 126v, 126v.

»dziurawe strzewa« [szyk 1 : 1] (2): [*zagadka o gębce*] Ktore iełt łtworzenie á w nim wagi zá ćwierć niemáłz. A iełth záwždy ćifáwe/ a ma łtrzewá dźiuráwe. *HistRzym* 25, 25.

Szereg: »dziurawy, (a) purcháty (a lekki)« (2): *Pumicosus, Dziuráwy/ purcháty á lekki/ yáko ten kámień. Mącz* 331c, 420d.

Synonimy: 1. *przekowany, przerzezany, przetłuczony; 2. czczy, purchaty, rzadki, wydrożony, wywierciany.*

Cf **DZIURAWISTY, DZIURKAWY, DZIURKOWATY**